

Яблочников С.Л., Дембіцька С.В.

УПРАВЛІННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ

Діючі стандарти вищої освіти базуються на кваліфікаційній моделі фахівця. У освітніх стандартах домінує складова знань, однак у них фактично не передбачена можливість оцінки якості освіти на основі таких показників як готовність випускників до майбутньої професійної діяльності та рівень професійної мотивації. Орієнтація на знання окремих предметів штучно розділяє процес підготовки фахівців на окремі частини, які, за задумкою розробників стандартів, повинні адекватно сформувати кінцевий результат.

Стратегія модернізації освіти передбачає вирішення наступних задач:

- підсилення практичної орієнтації навчального процесу (досягнення оптимального співвідношення фундаментальних і практичних знань, спрямованість освітнього процесу не тільки на безпосереднє засвоєння знань, але й на розвиток мислення, формування практичних навичок, освоєння процедур й технологій і т. ін.);
- зміну методів навчання, збільшення частки тих, що формують практичні навички аналізу інформації, самоосвіти;
- підсилення ролі самостійної роботи студентів, збільшення навчального часу на проектування, дослідницьку й експериментальну діяльність.

Організація процесу вивчення статистики являє собою яскравим та вдалим прикладом реалізації викладених вище принципів формування практичних навичок, засвоєння процедур та технологій. Прикладна направленість цієї дисципліни дозволяє викладачу в своїй педагогічній діяльності достатньо успішно використовувати методи та прийоми активізації процесів пізнання студентами навчального матеріалу. Одним із таких методів активізації є метод проектного навчання.

Сьогодні навчання передбачає істотне збільшення частки самостійної пізнавальної діяльності, використання активних методів навчання, посилення частки практичної діяльності студентів, особливе місце в ній повинна зайняти проектна діяльність. Автори пропонують вивчення статистики у коледжах проводити шляхом виконання індивідуальних або групових навчальних проектів.

Навчальний проект – самостійна, творча, логічно завершена робота студента, яка відповідає його інтелектуальним можливостям і виконується відповідно до узагальненого алгоритму проектування: від формування ідеї до її втілення в реальність. Результатом роботи над проектом є отримання студентами конкретного досвіду застосування статистичних методів для аналізу соціально-економічних явищ, набуті ними самостійно.

Структурна схема реалізації педагогічної технології проектного навчання показана на рис.1

Наявність зворотнього зв'язку у структурній схемі визначає проведення постійного пошуку оптимізації проекту, а відповідно і освоєння нових знань і умінь учнями. Важливим тут є також і те, що процес отримання певних знань реалізується учнями самостійно. Викладачу відводиться роль загального керівництва проектом (постановка загальної проектної задачі, коректне формулювання завдання, методологічне та інструментальне забезпечення, контроль результатів, системний аналіз та корекція завдання).

Проблемне викладання визначається як педагогічно-інформаційна діяльність викладача по створенню системи проектів, подачі навчального матеріалу (формування інформаційного поля) з його тлумаченням (супровідна інформація), а також відповідному управлінню діяльністю студентів, що спрямована на придбання нових знань шляхом самостійної підготовки проектів (синтезу нового інформаційного поля).

Організація методичної системи вивчення статистики із застосуванням проектного методу авторами реалізована за такою схемою:

1. Відбір перспективних напрямків статистичних досліджень, які відповідають рівню фундаментальних знань та можливостям студентів.

2. Розробка модулів (програм, дидактичного матеріалу за темами модулів).

3. Формування навчальних модульних програм (проектів), націлених на вирішення поставленої проблем для груп та категорій студентів.

5. Розподіл тем навчальних проектів та забезпечення інформаційної бази для їх виконання.

6. Визначення термінів виконання проектів, поточна корекція процесу виконання проектів, підготовка реалізації проектів та їх захист.

Розроблені авторами навчальні проекти з статистики в повній мірі відповідають загальним сформульованим критеріям щодо проектного навчання:

- наявність проблеми, складність та актуальність якої відповідає навчальним запитам та життєвим потребам студентів;
- дослідницький характер пошуку шляхів розв'язання проблеми;
- структурування діяльності відповідно до класичних стадій проектування;
- моделювання умов реалізації проекту для виявлення студентами навчальної проблеми
- самодіяльний характер творчої активності студентів;
- практичне значення результату діяльності (аналіз конкретного соціально-економічного явища);
- педагогічна цінність діяльності (студенти здобувають знання, розвивають особистісні якості, оволодівають необхідними способами мислення та дії).

До пакету методичного забезпечення навчального проекту з статистики, що розроблений авторами, входять: тематика навчальних проектів, формулювання цілі виконання проекту, основні вимоги щодо виконання проектів, основні методики збору та аналізу статистичної інформації, навчально-методичне забезпечення та рекомендації, основні алгоритми реалізації проектів, пакети прикладних програм для проведення статистичних розрахунків та узагальнення результатів.

Студентські проектні роботи в рамках вивчення курсу статистики націлені на розвиток пізнавальної діяльності учнів і їхньої самостійної роботи зі збору, обробки та аналізу інформації щодо соціально-економічних явищ статистичними методами, а також формування практичних навичок спрямованих на реалізацію фахової діяльності.

Будучи одним з перспективних методів навчання, метод дослідницьких проектів обов'язково повинен ґрунтуватися на використанні сучасних інформаційних технологій та засобів автоматизації розрахунків. Авторами приділена увага також розробці та впровадженню в навчальний процес електронних навчально-методичних посібників, зразкових віртуальних проектів та систем комп'ютерного навчання методам роботи з електронними засобами автоматизації обчислень, що використовуються з метою досягнення цілі проекту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дембіцька С.В., Яблочников С.Л. Метод проектів як один із інструментів проблемного навчання. Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім.Т.Г.Шевченка. Вип. 46. Серія: Педагогічні науки: Збірник у 2-х т.- Чернігів: ЧДПУ, 2007,- №46.-т.1.-с.46-48.